

Technische vragen en beantwoording gecombineerde commissievergadering 11 juni 2025

Bestuursrapportage (Burap) 2025-1 en wijziging Beleidsbegroting 2025 i.v.m. pilot herwaardering beekdalgronden	2
Bestuursrapportage (Burap) 2025-1	2
<i>Gerrit Verhoeven (CDA)</i>	2
Wijziging Beleidsbegroting 2025 i.v.m. pilot herwaardering beekdalgronden	10
<i>Gerrit Verhoeven (CDA)</i>	10
<i>Hanze Bakker (CDA)</i>	11
Voorjaarsnota 2026-2032	14
<i>Gerrit Verhoeven (CDA)</i>	14
<i>Judith Lammers (PvdD)</i>	16
<i>N.a.v. de beeldvormende bijeenkomst op 4 juni</i>	17
<i>Wim van der Hulst (CDA)</i>	19

Bestuursrapportage (Burap) 2025-1 en wijziging Beleidsbegroting 2025 i.v.m. pilot herwaardering beekdalgronden

Bestuursrapportage (Burap) 2025-1

Gerrit Verhoeven (CDA)

Vraag 1

Afkoppelen: het streven van 15% blijft achter. Kunt u aangeven wat wel gehaald wordt? Er wordt aangegeven dat de 20 milj die hiervoor is uitgetrokken in 2027 wel besteed zijn. Wat is de verwachting wat het resultaat is in % afgekoppeld? Waarom staat item *Infiltreren stedelijk gebied (afkoppelen/stimuleringsregeling)* op pagina 12 op groen terwijl we weten dat halen van de doelstelling van 15% niet lijkt te lukken?

Antwoord

De gemeenten spannen zich op dit moment in om op grote schaal af te koppelen, zowel in inbreidingsplannen als eigen uitvoeringsprojecten. Het flankerende beleid en de geboekte resultaten worden als een positieve ontwikkeling beoordeeld. Op basis van *expert judgement* schattingen en berekeningen, weten we dat de vermindering van regenwater naar de zuivering tussen 2022 en 2027 rond 5% bedraagt, met een spreiding van nauwelijks 1% tot ruim 10% bij sommige kernen. Met hetzelfde tempo wordt in 2050 ongeveer 25% reductie van regenwater naar de zuivering verwacht. Ondanks de inspanningen is 15% minder (regen)waterafvoer naar de zuivering tussen 2022 en 2027 niet haalbaar: hiervoor moet 20% verharde oppervlak afgekoppeld worden. Met andere woorden: gemiddeld 4% per jaar.

Vraag 2

Kunt u het verschil tussen begroting en JEV bij watersysteem inrichtingsdoelen (pag. 24-26) wat nader duiden? U geeft aan dat u realistischer bent gaan ramen. Kunt u aangeven over hoeveel geld dit gaat en wat dat betekent voor de uitvoering van projecten?

Antwoord

De JEV is per saldo ca. € 2,2 mln. lager dan begroot. Lopende beroepszaken op enkele dossiers (Beekherstel Groote Beerze traject 2 en BHS Run Schaiksedijk/Stever) hebben voor vertraging gezorgd. Hierdoor start de uitvoering later dan begroot en zijn de investeringen (deels) doorgeschoven naar 2026. Daarnaast is er nadrukkelijk geïnvesteerd in een verbetering van de kwaliteit van de ramingen op projectniveau en dan met name de toekenning van de uitgaven (en inkomsten) over de verschillende jaarschijven. Dit heeft geleid tot enkele mutaties in de JEV voor 2025 op projectniveau en programmaniveau.

Vraag 3

In de Keten is 30 milj minder geïnvesteerd dan begroot. Er wordt doorgeschoven. Er wordt ook aangegeven op pagina 30 dat er stabiel 60-65 milj /jaar wordt geïnvesteerd in de keten. Op pag. 49 lees ik dat er voor 32,2 milj wordt doorgeschoven i.v.m. planning ingebruikname. Komen deze kosten er in 2026 extra bovenop? Of blijven we doorschuiven? 75% hiervan is nodig voor onderhoud en vervanging zijnde 45-50 milj. Hoe wilt u de investeringen in de toekomst voor bijvoorbeeld installaties om het water te zuiveren van medicijnresten enz. van

gaan betalen? Wat betekent dit voor het personeel dat op de RWZI werken en op kantoor projecten aan het voorbereiden zijn waar geen geld voor is?

Antwoord

In de Keten wordt 60-65 milj /jaar wordt geïnvesteerd, inclusief verschuivingen. Er komen geen kosten bovenop en de investeringen omvatten zowel onderhouds- als verbeterinvesteringen waar in de meerjarenbegroting dekking voor is. Er is dus geld voor de geraamde projecten. Na 2030 vlakt het aandeel vervangingsinvesteringen per jaar af, omdat de grote assets (RWZI's) dan bijna allemaal zijn vervangen. Er is dan per saldo ook per jaar een groter aandeel verbeterinvesteringen voor Schoon water, bijvoorbeeld nieuwe stoffen/medicijnresten.

In het investeringsprogramma wordt gewerkt met vast personeel en een flexibele externe inzet (verhouding 1 intern en 1,5 tot 2 extern is bij grote projecten gebruikelijk). Dat betekent dat een verschuiving van een investering in principe geen invloed heeft op de vaste personele inzet.

Vraag 4

Aanpassing RWZI Tilburg: Kunt u aangeven op wat voor termijn de aanpassing nieuwe stoffen gereed is in Tilburg? Graag specifiek aangeven zodat we weten op wat voor termijn we kunnen verwachten dat de Zandleij ook de KRW-norm gaat halen.

Antwoord

De planning aanpassing RWZI Tilburg voor nieuwe stoffen en nutriënten (oplevering in 2029) is door diverse factoren onzeker. Gelet op de uitvoering van de pilot, Europese eisen, selectie technologie, ontwerp, aanbesteding, vergunningverlening en bouw is voor de bouw van verwijdering van nutriënten en nieuwe stoffen (4e trap) op RWZI Tilburg een uitloop van 1 tot 2 jaar op de oorspronkelijke planning realistisch. Door al deze onzekerheden is de opleverdatum op dit moment lastig te geven. Er is een aparte beschouwing nodig om te zien wat qua planning haalbaar is. Die exercitie wordt vertaald in de meerjarenbegroting.

Opmerking: in de eerste zending van beantwoording van de technische vragen (verstuurd op vrijdag 6 juni 2025) staat het jaartal 2033. Dat klopt niet.

Vraag 5

In voorgaande BURAP's stond bij de baten een regel 'geactiveerde uren'; in BURAP 2025-1 is deze regel vervangen door 'geactiveerde lasten'; wat is het verschil en wat is de reden van wijziging?

Antwoord

Er is geen verschil. 'Uren' is een vorm van 'lasten'.

Vraag 6

De bruto investeringen nemen met 30% (€ 45 mio) af. De post 'te activeren uren/lasten' blijft onveranderd. Ook het P-budget wijzigt nauwelijks. Graag toelichting. Immers verwacht zou worden dat door lagere investeringen zowel de activeren uren als de niet te activeren (veelal voorbereidings) uren vrijkomen/vrijvallen. Waar en hoe worden deze uren ingezet en met welk effect/relatie naar realisatie doelen? Ook de controllersparagraaf geeft aan dat uren voor voorbereiding en realisatie maar één keer kunnen worden ingezet.

Antwoord

De investeringen zijn gedaald met 30% in totale omvang van de projecten. Dit betreft naast uren ook materiële kosten. Deze afname komt omdat kritisch is gekeken naar wat realistisch is qua planning en oplevering.

Het gaat bij de activeren uren/lasten en de kosten van het P-budget om de uren die in een jaar zijn gemaakt. In een project worden zowel interne uren als uren voor externen rechtstreeks op een budget verwerkt. Uren worden dus voor andere projecten ingezet dan in eerste instantie gedacht.

Vraag 7

Kan iets meer gezegd worden over de relatie 'ecologische gedragscode' en de impact op onderhoud en de financiële consequenties? Hoe probeert de organisatie de (financiële en ecologische) gevolgen te beperken en welke afwegingen/criteria worden hierbij toegepast? Op pagina 27 lezen we: "Gevolgen van de ecologische gedragscode. Grote kans dat er begin 2025 geen gedragscode is en we voor elke maaiactiviteit een vergunning aan moeten vragen, waardoor we wellicht extra maatregelen moeten nemen". Toch staat de 'smiley' op groen?

Antwoord

De geciteerde tekst betreft de tekst die in de Beleidsbegroting 2025 is opgenomen. Vanaf 1 april 2025 is er een nieuwe landelijke gedragscode voor bestendig beheer en onderhoud. Deze gedragscode geeft waterschappen regels en handvatten voor het beheer en onderhoud van het watersysteem. Vandaar dat de 'smiley' groen is. Zie hier de waterbrief die eerder is verstuurd over de nieuwe gedragscode:

<https://dedommel.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Document/417daaec-cc3e-4bfc-9fd1-840c0705d651?documentId=5fd2b09d-c593-48e5-94ef-2227e720ff15>.

Duidelijk is dat de nieuwe gedragscode behoorlijke consequenties heeft voor ons waterschap. In opmaat naar de begroting brengen we die organisatorische en financiële gevolgen in beeld.

Vraag 8

Welke projecten in het beleidsveld B&B zijn vertraagd c.q. is de raming verhoogd en om welke aanpassing van de begroting gaat het (% en €)?

Antwoord

Hieronder de belangrijkste aanpassingen t.o.v. de Beleidsbegroting 2025:

	BB2025 jaarschijf 2025	Voorjaarsnota 26 jaarschijf 2025	
P080501 Sleutelplan	€ 761.706,41	€ 354.921,79	€ -406.784,62 Verwachting eerder was gereed in 2026, nu in 2027
P087801 Hoofdkantoor, PV 470Wp		€ 163.802,11	€ 163.802,11 Deels doorgeschoven van 2024 naar 2025
P087901 Energieneutraliteit, rwzi Hapert PVT	€ 396.940,83		€ -396.940,83 Doorgeschoven naar 2027
P088001 Energieneutralite rwzi Bortel 470Wp	€ 1.490.604,44	€ 40.564,75	€ -1.450.039,69 Grotendeels doorgeschoven naar 2026
P090801 Herinrich, terrein hoofdk. E-parker	€ 1.012.604,17	€ 506.875,00	€ -505.729,17 Raming verlaagd
			€ -2.595.692,20

Vraag 9

In het bestuursvoorstel lezen we op pagina 6 dat het toekenningssysteem van kwijtschelding (o.b.v. aanvraag) nu leidt tot lagere lasten. Maar ook dat in de toekomst bij inning door BSOB dit effect komt te vervallen. Was dit in beeld bij de besluitvorming over overstappen naar BSOB?

Antwoord

Ja, dit effect was ook in beeld bij de besluitvorming over de uitbesteding van de belastinguitvoering aan de BSOB.

Vraag 10

Klopt het dat we in de BURAP beperkt of geen informatie tegenkomen waarin op 'over all niveau' de voortgang van/c.q. ontwikkeling binnen het BBG worden toegelicht? Zijn er ontwikkelingen of inzichten die de tijdige realisatie van collectieve doelstellingen raken?

Antwoord

Dat klopt, de BURAP geeft de voortgang weer op de doelen van het waterschap. De maatregelen voor grondwater waarvoor het waterschap aan zet is en die onderdeel zijn van de afspraken met de BBG partners komen wel terug in de BURAP.

Vraag 11

Met betrekking tot niet realiseren 15% aanvoer naar RWZI's in relatie tot de ingezette Stimuleringsmiddelen: hoe en hoe SMART zijn de afspraken met gemeentes over prestaties gekoppeld aan toekenning van middelen? Hoe worden gemeenten gehouden aan de afspraken resp. hoe vorderen we geld terug als gemeenten afspraken niet nakomen?

Antwoord

De afgesproken inspanningen binnen de subsidieregeling gemeentelijke uitvoeringsagenda's klimaatadaptatie zijn bindend. We koppelen de subsidiebedragen aan de realisatie van de activiteiten. Dat is vastgesteld in de subsidieregeling. Deze activiteiten kunnen zijn: uitvoeringsprojecten, bewustwordingscampagnes, het ondersteunen van afkoppelen bij particulier, idem ontharden en vergroenen, enz. Als de gemeente een activiteit niet uitvoert, verlenen we geen bijdrage; als de gemeente de activiteit als voltooid meldt, beoordelen we of de vastgestelde activiteit is uitgevoerd zoals aangevraagd. Als een activiteit gedeeltelijk uitgevoerd is, stellen we een passend subsidiebedrag vast en rekenen we dat af bij de gemeente. Als de gemeente de activiteit niet heeft uitgevoerd, keren we niets uit of vorderen we het subsidiebedrag terug. Momenteel zijn er geen aanwijzingen dat er gemeenten in gebrek zijn.

Vraag 12

Pag. 9 BURAP: is het interval van 6 jaar voor een Brabantbrede rapportage t.b.v. trendanalyse grondwaterstanden niet heel erg lang; waarom niet jaarlijks, halfjaarlijks of kwartaal een rapportage met voortschrijdend een meerjarige trendanalyse?

Antwoord

Het interval van 6 jaar komt voort uit de KRW-rapportage verplichting. Er komt ook een jaarlijkse toestandsrapportage. Bij een trendanalyse van de grondwaterstanden en stijghoogten proberen we een trend toe te schrijven aan een bepaalde oorzaak (losstaande van neerslag en verdamping). Zo proberen we te bepalen of maatregelen zoals peilbeheer, meer infiltratie etc., leiden tot een verandering. Omdat het grondwatersysteem relatief traag reageert op maatregelen is het niet zinvol om dit meerdere keren per jaar uit te voeren. Wanneer het grondwater informatieplatform gereed is, wordt het misschien mogelijk om de frequentie van de trendanalyse op te voeren.

Vraag 13

Pagina 10/12: hier staat veel over infiltreren. Hebben we echter een beeld waar, hoe? Sloten verondiepen, afsluitende bodemlaag dichtbij maaiveld j/n, aanleg infiltratievennen, in diepere bodemlagen injecteren, ... Kwaliteit water, beschikbaarheid, samenstelling en bodemchemie in ondergrond, ... Hoe zit het met hapering in pilot infiltreren bij golfterreinen vanwege kwaliteit; op welke aspecten is kwaliteit onvoldoende (pag. 13)?

Antwoord

We werken op verschillende manieren aan meer water vasthouden en water aanvullen. Dit doen we waterschapsbreed vanuit onze reguliere beheertaak door stuwpeilen hoog te houden waar en wanneer dit kan. En gebiedsgericht met onze uitvoeringsprojecten en vanuit de gebiedsgerichte aanpak. Daarnaast stimuleren en faciliteren we actief het treffen van water conserverende maatregelen in de haarvaten van het systeem (B- watergangen) en in stedelijk gebied.

Een belangrijk aandachtspunt is het voorkomen van verslechtering van de grondwaterkwaliteit. Het Stowa onderzoek 'Verantwoord infiltreren' dat recent is opgesteld met inbreng vanuit De Dommel geeft daarvoor handvaten. Na onderzoek is gebleken dat het te infiltreren water bij de golfbaan een te hoog gehalte aan PFAS bevat en niet geschikt is voor infiltratie.

Er wordt gewerkt aan het (geografisch) inzichtelijk maken van de maatregelen.

Vraag 14

Pag. 18: kan toegelicht worden wat het voorkeursscenario HOWABO behelst en wat dit betekent voor WDD? En wat waren goede alternatieven die vooralsnog zijn afgefallen?

Antwoord

Op dit moment wordt een m.e.r.-procedure als (wettelijk verplicht) onderdeel van de verkenningsfase doorlopen. De verkenning resulteert uiteindelijk in een voorkeursscenario. Op dit moment wordt nog gewerkt aan de weging van alternatieven en is nog geen voorkeursscenario bepaald. Er zijn dus ook nog geen alternatieven definitief afgefallen.

Vraag 15

Wat is financieel voor WDD het effect van de KRW-impuls en wat is de bijdrage voor de impuls vanuit Provincie/Rijk/Derden (betreft ook VJN); kan dit SMART en compact worden toegelicht?

Antwoord

De uitwerking van de KRW-impuls vindt nu plaats en de consequenties worden duidelijk bij de Beleidsbegroting 2026. Bij de Voorjaarnota is uitgegaan van een eerste inschatting van extra inzet van 7-8 fte en circa 1 miljoen aan benodigde extra middelen. De Provincie levert ook een behoorlijke inspanning, met name op de door haar voorgenen maatregelen. De omvang daarvan is op dit moment niet aan te geven. Het Rijk financiert niet rechtstreeks mee. De gemeentelijke ambassadeurs gaan in kaart brengen welke extra maatregelen de gemeenten nog kunnen nemen. De kosten die hiermee gemoeid zijn, komen ten laste van de gemeenten.

Vraag 16

Realisatie en verplichtingen goederen en diensten begroot 35.880, nu al besteed / besteld 24.267. Gaat dit niet heel fors overschrijden? Graag toelichting (pag. 48).

Antwoord

Dit betreft een momentopname, geen matching naar de perioden.

Vraag 17

Wat zijn de verwachte kosten voor de ondergrondse infrastructuur? (pag. 51) Kan hier een inschatting over gemaakt worden wat het WS dit de komende jaren gaat kosten?

Antwoord

De actuele inschatting voor de kosten van het onderhoud van ondergrondse infrastructuur in de periode 2025-2030 is 89 miljoen euro. Dit is toegelicht in de beeldvormende bijeenkomst over het investeringsprogramma waterketen op 4 juni 2025.

Aan de hand van de resultaten van de pilot Riool Zuid in het kader van assetmanagement krijgen we beter inzicht in de prestaties, kosten en risico's van de assets. Hiervoor wordt een strategiestudie verricht, die naar verwachting in de loop van 2026 is afgerond. Op dat moment is er een beter beeld van de investeringskosten voor de lange termijn. Voor het beeld: uit de pilot blijkt dat de ondergrondse infrastructuur van Riool Zuid (riolering inclusief gemalen en overige voorzieningen, exclusief RWZI Eindhoven) een vervangingswaarde vertegenwoordigt van tussen de 390 en 800 miljoen euro.

Vraag 18

Pag. 51: *'Risico's Riool-Zuid die niet kunnen worden gemitigeerd'* Graag toelichting op deze risico's en wat mogelijke impact kan zijn en hoe op termijn op te lossen.

Antwoord

De Burap 2025-01 benoemt dat er risico's zijn bij Riool Zuid die niet op korte termijn kunnen worden gemitigeerd. Riool Zuid bestaat uit één leiding en de technische staat ervan heeft een einde levensduur die steeds dichterbij komt. In het geval van een leidingbreuk of andere calamiteiten is er geen alternatieve leiding die dit kan opvangen. Tijdelijke pompinstallaties (TPI's) moeten daar dan in voorzien. Naarmate de tijd wordt de kans op een leidingbreuk groter, waarmee het risico op uitval van het systeem toeneemt. Afhankelijk van de locatie van de breuk is er een differentiatie in de grootte van het risico met bijbehorende impact. Bijvoorbeeld: een leiding in stedelijk gebied met een grote afvoercapaciteit heeft een hoger risicoprofiel dan een leiding in landelijk gebied met een lage afvoercapaciteit. Het vervangen en/of verleggen van een leiding in stedelijk gebied vraagt veel voorbereidingstijd, onder meer door de te doorlopen ruimtelijke ordeningsprocessen en participatietrajecten.

De toegenomen risico's door veroudering zijn niet op korte termijn (binnen 5 jaar) volledig te mitigeren vanwege de verwachte omvang van de projecten die daarvoor nodig zijn. Om meer inzicht te krijgen in deze risico's wordt binnen het assetmanagementtraject intensief gewerkt om een beter beeld te krijgen van prestaties, kosten en risico's en op welke wijze en in welk tempo de risico's te mitigeren zijn. De in voorbereiding zijnde strategiestudie Riool Zuid geeft meer inzicht in de kosten en baten van een redundant (dubbel uitgevoerd) systeem. In de praktijk zal een dergelijk systeem niet binnen 10 jaar operationeel zijn om de huidige risico's

te mitigeren.

Vraag 19

Pag. 54: waarom oranje 'smiley' bij *'Doelen: Het doel van het project is het verwijderen van 70% medicijnresten. De installatie is zo ontworpen dat dit doel wordt gehaald'*., terwijl doel wordt gehaald? Dat is dan toch groen?

Antwoord

Dit is oranje omdat de installatie later dan verwacht deze doelstelling heeft gehaald.

Vraag 20

Pag. 57: digitale Transformatie: kan worden toegelicht welke kosten en baten hiermee zijn gemoeid? Welke criteria en welke opbrengsten?

Antwoord

Binnenkort is de roadmap Informatieplan gereed. Daarmee worden de planning en KPI's smart gemaakt voor de komende jaren.

Vraag 21

Pag. 59: klimaatneutraal: welke criteria gelden hier voor kosten/investeringen?

Antwoord

Maatregelen om te komen tot een klimaatneutrale bedrijfsvoering worden doorgaans uitgevoerd op natuurlijke momenten, zoals het realiseren van een aardgasvrije klimaatbeheersing bij een benodigde renovatie van het gebouw. Voor het beoordelen van de maatregelen hanteren we een interne CO₂-prijs. Momenteel is deze vastgesteld op €100,- per vermeden ton CO₂-eq. Als uit onze studies naar aanvullende maatregelen voor het reduceren van onze uitstoot aan broeikasgassen blijkt dat deze prijs onvoldoende onderscheidend is, volgt een voorstel om het bedrag te verhogen. De beoogde maatregelen tot en met 2028 (KEEP '25-'28) zijn gedekt. Voor investeringen in energiemaatregelen geldt momenteel een maximum terugverdientijd van 10 jaar.

Vraag 22

DIN schoon water. Er wordt niets genoemd over zware metalen, PFAS e.a. industriële stoffen, biociden en gewasbeschermingsmiddelen, ... Wat doet het WS aan problemen lokaliseren? Bronopsporing? Bronnen aanpakken (VTH, vrijwillig, agenderen bij Rijk, ...)?

Antwoord

In ons meet- en monitoringsprogramma is er zeker aandacht voor deze stoffen. We sluiten daarbij ook aan bij de monitoring in het Maasstroomgebied (brede en smalle screening), het landelijk meetprogramma gewasbeschermingsmiddelen en de inspanningen van de Schone Maaswaterketen (nulmeting, (no)target screening en bio-assay's). In Maasverband hebben we onderzoek gedaan om te bepalen in hoeverre zware metalen een historische- of natuurlijk achtergrond hebben en moeten leiden tot een aanpassing van onze doelen. We doen een pilot met oa de Omgevingsdienst, de gemeente Tilburg en de SMWK naar het opsporen van de PFAS bronnen. We spreken ook via de verschillende gremia het Rijk aan

op hun verantwoordelijkheid en op acties. Daarnaast zijn onze collega's van VTH hier nauw bij betrokken.

Vraag 23

Qua investeringsbudget: Zijn voor de vertraagde projecten reserveringen gemaakt? Waar staan die op de balans?

Antwoord

De vertraagde projecten staan onder onderhanden werk. Daar waar mogelijk kosten verbonden zijn aan de vertraging, is daar rekening mee gehouden in de ramingen.

Gerrit Verhoeven (CDA)

Vraag 1

Afwaarderen gronden: zijn deze kosten geheel voor het waterschap of betaald hier de provincie ook aan mee?

Antwoord

Dit zijn de kosten voor het waterschap. De Provincie betaalt op dit moment hier nog niet aan mee, omdat de herwaardering nog niet in de Productencatalogus van de Provincie is opgenomen.

Het betreft hier een pilot. We zijn in gesprek met de provincie om samen een strategie uit te werken voor de toekomst.

Vraag 2

Kunstmest en chemische gewasbescherming zijn niet toegestaan. Maar kan grasland worden gekeerd, omgezet in akkerbouw? Mogen buisdrainage en ontwaterende sloten worden aangelegd? Moet grond ook beschikbaar zijn voor waterberging? Of extra zones langs beek, waarin moerassige natuur?

Antwoord

Niet permanent grasland kan worden gekeerd en omgezet naar akkerbouw, waarbij in de akkerbouw rekening gehouden moet worden met de beperkingen die vastgelegd worden. Buisdrainage is niet toegestaan. Ontwaterende sloten worden niet uitgesloten in de voorwaarden.

Grond moet beschikbaar zijn voor natuurlijke inundatie. Hiervoor worden geen specifieke zones ingericht; het blijft landbouwgrond, maar zou wel frequent kunnen inunderen.

Vraag 3

Zet de pilot qua maatregelen in op door waterschap voorgeschreven maatregelenpakket? Of ook keuzes van grondeigenaar?

Antwoord

De pilot zelf voorziet niet in maatregelen in het watersysteem. De pilot stimuleert een aangepast grondgebruik in het kader van de watertransitie. De beperkingen daarin zijn vast, enkel binnen de bemesting is er een keuzemogelijkheid.

Vraag 4

Zijn maatregelen “voor eeuwig?” Of (deels) voor een overeen te komen periode, vb. 4 tot 7 jaar?

Antwoord

De maatregelen worden “voor eeuwig” afgesproken. Deze worden in een akte bij de notaris vastgelegd via een Kwalitatieve Verplichting. De financiële vergoeding van de herwaardering wordt daar ook op gebaseerd.

Het is mogelijk om in overleg tussen de eigenaar en het waterschap in de toekomst zo'n Kwalitatieve Verplichting aan te passen of in te trekken, bijvoorbeeld als gevolg van toekomstige beleidskeuzes.

Hanze Bakker (CDA)

Vraag 1

M.b.t. de doelstelling en verwachting in SMART-termen: hoeveel minder belasting van oppervlaktewater met welke stof in kg. per hectare ingezette/verworven landbouwgrond wordt verwacht?

Antwoord

Deze doelstellingen zijn niet SMART gemaakt. Met deze pilot doen we ervaring op met het toepassen van het herwaarderingsinstrument en willen we koplopers die aan de slag willen met zowel de water- als landbouwtransitie vooruit helpen.

Vraag 2

M.b.t. waterkwantiteit/vernatting: Hoeveel m³ extra buffercapaciteit per ingezette hectare wordt verwacht/gerekend

Antwoord

Zie antwoord vraag 1.

Vraag 3

Hoe gaan we de resultaten van de pilot toetsen? Wat zijn concreet de criteria voor het ja/nee succesvol zijn van de pilot? Welke methoden gaan we gebruiken om dit te meten? (zie ook 3.3.5)

Antwoord

Er wordt een rapportage opgesteld waarin de ervaringen van de pilot samen komen. Het succes van de pilot is direct gekoppeld aan het doel, zijnde het opdoen van ervaring met het herwaarderingsinstrument en het verleiden/stimuleren van de koplopers.

De portefeuillehouder zal, gecombineerd met de rapportages over de Voorraadrekening, geïnformeerd worden. Daarnaast zullen het DB en AB bij de behandeling van de evaluatie van de Stimuleringsregeling geïnformeerd worden over de opgedane ervaringen.

Vraag 4

Dat op afwaardering van de grond niet kan worden geactiveerd is voor ons duidelijk. Maar ik kan me voorstellen dat de waarde van het creëren van water-buffercapaciteit wél kan worden geactiveerd. Is dat overwogen? Is het bijvoorbeeld mogelijk dit te waarderen op basis van een waarde van investering HOWABO-buffer per 1.000 m³?

Antwoord

Volgens ons activeringsbeleid is het niet mogelijk om dit te activeren.

Vraag 5

Wat zijn, los van afwaarderingen, de voorbereidings- en uitvoeringskosten (onder andere P-lasten/effect op de formatie) verbonden aan deze pilot en waar zijn die in de begroting opgenomen?

Antwoord

Het is een extra instrument dat tijdens de reguliere werkzaamheden wordt ingezet, derhalve worden er geen extra kosten verwacht.

Vraag 6

In het kader van beoordeling van doelmatigheid van de uitgaven/investering:

1. We begrijpen dat, vanwege verschil in waardering, gronden in eigendom bij WDD voor € 30.000 per hectare worden afgewaardeerd en gronden van betrokkenen met € 60.000 per hectare.
2. Is er een business case opgesteld met gebruikmaking van de maatschappelijke kosten en opbrengsten en kan deze worden gedeeld. Met welke (veelal maatschappelijke) opbrengstwaarden van bijvoorbeeld reductie van stikstoflozing, gewasbeschermingsmiddelen wordt gerekend. In de literatuur komen we daar verschillende waarden voor tegen. Hoe laat zich deze investering in termen van opbrengst/rendement/doelmatigheid vergelijken met andere investeringen die min of meer gelijke doelen beogen?

Antwoord

Reactie op 1:

Er is geen vastgesteld bedrag per hectare. Op dit moment is de inschatting dat het gaat om een afwaardering van ca 60%. Dit ter beoordeling aan de taxateur. Tevens bepaald deze de marktwaarde (100%) van de landbouwgrond zonder Kwalitatieve Verplichting.

De grond van het waterschap wordt op eenzelfde wijze getaxeerd en kent in beginsel dezelfde waarde/herwaardering (dus ca 60%).

Echter wordt de impact voor het budget lager ingeschat omdat de gronden gemiddeld voor een lagere aankoop prijs op de balans staan.

Reactie op 2:

Deze business case is niet opgesteld.

Vraag 7

Welke criteria zijn opgesteld t.b.v. samenstelling onderzoeksgroep (zie 3.3.5); kunnen deze worden gedeeld met het AB?

Antwoord

In de presentatie van de beeldvormende bijeenkomst op 04-06-2025 zijn de volgende criteria gedeeld:

- De percelen moeten aangemerkt zijn als beekdalgrond;
- De percelen moeten direct aan de beek / een A-watgang liggen;
- De percelen moeten landbouwkundig gebruikt worden en mogen niet het label Rijks-NNB hebben;

- De pilot wordt op minimaal 5 grondeigenaren toegepast en in minimaal 3 verschillende beekdalen, verspreid over ons werkgebied;
- Er wordt gestreefd naar een zo divers mogelijke groep grondeigenaren (melkvee, akkerbouw etc).

Vraag 8

Welke criteria worden gebruikt om te kiezen uit de 3 typen variabele beperkingen (pag.9) en hoe werkt het type beperking door in de afwaardering/benodigde inzet van middelen?

Antwoord

Het is aan de grondeigenaar om, passend bij de bedrijfsvoering, de best passende variabele beperking te kiezen. Door de beperkingen gerelateerd aan dierlijke mest vrij te laten, doen we extra ervaring op.

In de onafhankelijke taxatie zal de financiële impact van de varianten duidelijk worden.

Vraag 9

Zijn er ook effecten gerelateerd aan vermindering uitstoot CO₂, stikstof etc.? En kan iets gezegd worden vanuit andere belanghebbenden bijdraagt aan de kosten/middelen en voor hoeveel?

Antwoord

Er zijn wel effecten te verwachten, echter worden deze niet in de pilot gemeten.

De kosten voor deze pilot komen ten laste van het waterschap. De ervaringen uit deze pilot kunnen bijdragen aan gesprekken met andere belanghebbenden/baathouders over een bijdrage aan kosten/middelen voor een eventueel vervolg.

Voorjaarsnota 2026-2032

Gerrit Verhoeven (CDA)

Vraag 1

Klopt het dat tot 2032 voor wat betreft kader uitgegaan wordt van tariefstijging inflatie+8%?

Antwoord

Ja, dat kader wordt gehanteerd totdat het bestuur een ander kader meegeeft. Dit geldt ook voor de schuldenquote van 350%.

Vraag 2

Klopt het dat bij scenario 'Transformatie' er voor 2026 een besparingsopdracht van € 12 mio ligt (vooral operatie/efficiency?)? Maar waarom is er dan in volgende perioden nog zoveel stijging?

Antwoord

Ja. Bij de totstandkoming van de VJN is rekening gehouden met het bestuurlijke gesprek over het financieel kader eerder dit jaar. Uitgaande van het huidige financieel kader (voor belastingopbrengst en schuldenquote), moet bij het scenario Transformatie (en Groei) inderdaad prioritering en/of temporisering worden aangebracht. Indien het AB wil, kan ook worden gekozen om eenmalig de belastingopbrengst met een stap van 18% (bij het scenario Transformatie) te vergroten.

De stijging in de latere jaren (voor elk scenario hetzelfde) komt door inflatie op Goederen en Diensten, CAO op Personeelskosten en de stijging van de kapitaallasten door de investeringen.

Vraag 3

Als we scenario Transformatie kiezen en besparing in 2026 realiseren, dan heeft dit toch ook effect op stijging in 2027? Immers $5 \text{ van } 118,1\% = 9,48$ en $8\% \text{ van } 110,8 = 8,86$; dus in 2027 0,62% minder opbrengstverhoging én besparing van 12 mio moet structureel zijn (dus ook in 2027) toch?

Antwoord

De besparingen moeten nog concreet worden ingevuld. Deze hoeven niet structureel van aard te zijn. Zie p. 21 van de VJN voor een aantal voorbeelden van besparingsopties. De verwachting is dat we door geleidelijk op te bouwen en eenmalige uitgaven goed te plannen in de tijd ook in 2026 en 2027 binnen het financieel kader kunnen blijven.

Vraag 4

Kan, naast het P-budget, ook iets worden gezegd over de ontwikkeling van de P-formatie over de jaren heen. D.w.z. aantal FTE in dienst en inhuur per jaar? Dit over de periode 2020-2032?

Antwoord

We gaan ervan uit dat uw vraag – net als de VJN – betrekking heeft op de periode van 2026-2032. De ontwikkeling van het P-budget en P-formatie is afhankelijk van het scenario dat het AB kiest. Met het AB is afgesproken dat gestuurd wordt op P-budget (in plaats van P-formatie).

Vraag 5

Klopt het dat we bij besparingsopties en/of targets voor efficiencyverbetering in de operatie en bezuinigingen binnen B&B (Bestuur en bedrijfsvoering) missen?

Antwoord

Op p. 21 staan enkele bijsturingsmogelijkheden waar DB nu aan denkt. Als er andere mogelijkheden zijn, zullen deze richting de Beleidsbegroting 2026 zeker meegenomen worden.

Vraag 6

Klopt het dat de meerjarenbegroting 2026-2032 ontbreekt? In welke bijlage kunnen we die vinden (zoals genoemd in het bestuursvoorstel pag. 9)? De tabellen in de VJN zijn toch niet de begroting?

Antwoord

Dit klopt. Als AB een scenario heeft gekozen, kan de juiste meerjarenbegroting worden opgesteld en vastgesteld door het AB. Zie mail van 4 juni.

Vraag 7

Pag. 12: participatie: ik lees veel in VJN over participatie met partners, maar niet met wie en hoe. Kunt u aangeven hoe u de ingezetene in het Dommelgebied mee gaat nemen in watertransitie?

Antwoord

Het meenemen van inwoners van ons beheergebied gebeurt op verschillende wijzen. Er is sprake van indirecte participatie via de provincie Noord-Brabant en gemeenten en via regio's. En van directe participatie voor specifieke dossiers, zoals bij de Gebiedsgerichte Aanpak (GGA).

Vraag 8

Pag. 19: vervangingsopgave ondergrondse infra: WS richt zich op een systeemverandering. Kan het WS aangeven wat deze systeemverandering inhoudt? Hoe gaat dit in de praktijk eruitzien?

Antwoord

De verandering richt zich op het sterk reduceren van de afvoer van regenwater, kijken naar de mogelijkheden van hergebruik en door het bestaande transport- en zuiveringssysteem hierop aanpassen.

Vraag 9

Pag. 20: De kapitaalslasten dalen met 3 tot oplopend 8 milj. Kan het Ws aangeven wat we niet doen aan investeringen?

Antwoord

Het betreft vooral investeringen in de Waterketen waarvan de planning is aangepast aan de beschikbaarheid van markt en eigen medewerkers. Er zijn dus geen investeringen die we nu niet meer doen.

Judith Lammers (PvdD)

Vraag 1

Wat wordt op pag. 6 van het AB-voorstel bedoeld met: "Bovendien is de stikstofaanpak inconsistent en gericht op de lange termijn"?

Antwoord

Het stikstofbeleid was onderdeel van een integraal programma (NPLG) met gelden om de stikstofproblematiek aan te pakken (transitiefonds). Het kabinet Schoof I heeft uit beide de stekker getrokken, waardoor de problematiek op de lange baan is geschoven. Lange termijn betekent in dit geval geen duurzame oplossing, maar vooruitschuiven van het probleem.

Vraag 2

Welke maatregelen worden op pag. 6 van het AB-voorstel bedoeld met: "hoewel sommige projecten - zoals extra maatregelen voor de reductie van nutriënten - met een jaar kunnen worden vertraagd;"?

Antwoord

Het aanpakken van nog twee RWZI's (Tilburg en Eindhoven) voor reductie nutriënten in combinatie met de verwijdering van medicijnresten en microverontreinigingen. Die werkzaamheden worden uitgevoerd terwijl deze installaties 24/7 in bedrijf moeten zijn en er ook instandhoudingswerkzaamheden plaatsvinden. De samenhang van maatregelen is groot en moeten elkaar vaak opvolgen in de tijd. Dit geeft risico's in termen van planning.

Vraag 3

Wat waren de waterschapslasten voor huishoudens per waterschap in 2025?

Antwoord

Die staan in de Beleidsbegroting 2025 die in november is vastgesteld:

Huurwoning éénpersoonshuishouden	€ 131,66
Eigen huis éénpersoonshuishouden	€ 200,67
Huurwoning meerpersoonshuishouden	€ 281,18
Eigen huis meerpersoonshuishouden	€ 350,19

Vraag 4

"een herpositionering van het waterschap, inclusief het afstoten van taken die de transitie naar toekomstbestendig waterbeheer belemmeren". Welke taken worden hier bedoeld?

Antwoord

Bedoeld wordt dat we onze taken op een andere manier uitvoeren, passend bij de transitie naar toekomstbestendig waterbeheer. Zie bijvoorbeeld de beschrijving onder het scenario Groei (beheer en onderhoud wordt gedifferentieerd naar koppen, flanken en beekdalen).

N.a.v. de beeldvormende bijeenkomst op 4 juni

Vraag 1

Kan per scenario een overzicht/samenvatting kan worden gegeven, uitgesplitst naar de verschillende jaren, met:

- Netto lasten
- Netto waterschapsbelastingen
- Netto resultaat
- Stijging belasting opbrengsten
- Kader voor stijging belastingopbrengsten
- Ontwikkeling schuldenpositie
- Ontwikkeling reservepositie

Antwoord

Onderstaand overzicht laat de financiële doorrekening van de drie scenario's zien. Dit betreft de scenario's zonder dat deze (door in te zetten op besparingen) passend zijn gemaakt binnen het financiële kader.

Scenario WBP5 (€*1.000)	jaar 2025	jaar 2026	jaar 2027	jaar 2028	jaar 2029	jaar 2030	jaar 2031	jaar 2032
Netto lasten	€ 169.496	€ 180.339	€ 185.728	€ 188.532	€ 197.685	€ 213.099	€ 226.952	€ 236.570
Belastingopbrengst in €	€ 163.441	€ 175.700	€ 188.014	€ 197.498	€ 205.191	€ 213.251	€ 221.531	€ 230.360
Netto resultaat	-€ 6.054	-€ 4.638	€ 2.285	€ 8.966	€ 7.506	€ 152	-€ 5.421	-€ 6.210
Belastingopbrengst stijging in %		7,50%	7,01%	5,04%	3,90%	3,93%	3,88%	3,99%
Schuldenquote	302%	313%	330%	342%	355%	371%	385%	397%
Reserves	€ 19.700	€ 15.100	€ 17.300	€ 26.400	€ 33.800	€ 34.000	€ 28.700	€ 22.400
Scenario Groei (€*1.000)	jaar 2025	jaar 2026	jaar 2027	jaar 2028	jaar 2029	jaar 2030	jaar 2031	jaar 2032
Netto lasten	€ 169.496	€ 196.239	€ 201.628	€ 203.432	€ 212.585	€ 227.999	€ 241.852	€ 251.470
Belastingopbrengst in €	€ 163.441	€ 188.225	€ 202.873	€ 211.221	€ 219.958	€ 229.142	€ 238.585	€ 248.454
Netto resultaat	-€ 6.054	-€ 8.014	€ 1.244	€ 7.789	€ 7.373	€ 1.143	-€ 3.268	-€ 3.016
Belastingopbrengst stijging in %		15,16%	7,78%	4,11%	4,14%	4,18%	4,12%	4,14%
Schuldenquote	302%	292%	306%	320%	331%	345%	357%	368%
Reserves	€ 19.700	€ 11.600	€ 12.900	€ 20.800	€ 28.200	€ 29.300	€ 26.100	€ 23.100
Scenario Transformatie (€*1.000)	jaar 2025	jaar 2026	jaar 2027	jaar 2028	jaar 2029	jaar 2030	jaar 2031	jaar 2032
Netto lasten	€ 169.496	€ 201.039	€ 206.428	€ 209.232	€ 218.385	€ 233.799	€ 247.652	€ 257.270
Belastingopbrengst in €	€ 163.441	€ 193.042	€ 208.531	€ 217.270	€ 226.399	€ 235.931	€ 245.765	€ 256.232
Netto resultaat	-€ 6.054	-€ 7.997	€ 2.103	€ 8.037	€ 8.013	€ 2.132	-€ 1.887	-€ 1.038
Belastingopbrengst stijging in %		18,11%	8,02%	4,19%	4,20%	4,21%	4,17%	4,26%
Schuldenquote	302%	285%	297%	311%	321%	335%	347%	357%
Reserves	€ 19.700	€ 11.700	€ 13.800	€ 21.900	€ 29.900	€ 32.000	€ 30.200	€ 29.100

Vraag 2

Kan worden toegelicht wat wordt verstaan onder de transformatieve aanpak lozingen?

Antwoord

De verantwoordelijkheid wordt meer gelegd bij de gebruiker en vervuiler zelf. Voor het waterschap betekent dit dat we meer een coachende rol hebben dan een controlerende rol.

Vraag 3

Kan aan de hand van een aantal concrete voorbeelden worden geïllustreerd wat de verschillende scenario's inhouden (en hoe ze dus van elkaar verschillen)?

Antwoord

	WBP5	Groei	Transformatie
GGA	GGA wordt uitgevoerd conform afspraak, beekherstel wordt uitgevoerd volgens afspraak.	Extra budget voor GGA-aanpak (en aanvullende middelen ophalen bij provincie)	Meer focus binnen de GGA gebieden meer met minder: focus op een aantal GGA gebieden en inzet op andere samenwerkingsvormen.
Beheer en onderhoud	Inzet op systeemherstel, en ook inspelen op actualiteit.	Beheer en onderhoud differentiëren naar koppen, flanken, beekdalen. Waarbij met name inzet wordt gepleegd op flanken.	Toekomstgericht inrichten van watersysteem. Beheer en onderhoud dient dit toekomstgerichte watersysteem. Hierdoor richt het zich op systeemherstel, met extra inspanning richting de flanken. De koppen en beekdalen moeten meer zelfvoorzienend worden zonder directe rol voor het waterschap.
Toekomstbestendige waterketen	Eerste stap waarbij het effluent wordt hergebruikt als alternatief voor het gebruik van grondwater. Het water wordt extra gezuiverd door een vierde trap op drie RWZI's. Dat resulteert in schoner water.	Extra inzet om op meerder plaatsen te kunnen opschalen met effluenthergebruik als alternatief voor het gebruik van grondwater.	In plaats van de bestaande aanpak te optimaliseren herdefinieert het waterschap de waterketen met andere benutting en zuivering van regen-, grijs- huishoudelijk- en bedrijfsafvalwater. De waterketen wordt daarbij een netto bijdrager voor het watersysteem en watergebruikers.

Vraag 1

In VJN bij het transitiescenario: *instrumentarium differentiëren naar kop flank beekdal". Hierdoor wordt kennelijk dit VJN scenario enkele miljoenen duurder. Maar wat is dit concreet, welke instrumenten, waar?

Antwoord

Differentiëren van instrumentarium ziet niet alleen op het regulerend instrumentarium in de vorm van verordening, maar ook het stimulerend instrumentarium. Regie over water en bodem sturend is alleen mogelijk als niet alleen via wet- en regelgeving dingen kunnen worden afgedwongen, maar ook via het stimuleren iets aantrekkelijk wordt gemaakt. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een transitiefonds wat helpt bij omvorming van bedrijfsvoering en woningbouw. Ook werken we anders samen met onze omgevingspartners, door bijvoorbeeld slimmer en meer in co-creatie met de provincie en gemeentes op te pakken.